

Lisa 11. Valikõppeaine „Usundiõpetus“

1. Üldalused

1.1. Õppe- kasvatustöö eesmärgid

Tänapäeva maailmas on religioonide tundmine muutunud äärmiselt oluliseks, rikastades meie arusaama nii ajaloo, kultuurist kui ka kaasaja sündmustest ning aidates mõista erinevalt maailma tajuvaid inimesi. Paljud konfliktid, aga ka koostöövõimalused maailmas on juurdunud usulistes erinevustes ning religioonide tundmine aitab seda mõtestada. Lisaks on religioonidel oluline roll inimeste isiklikus maailmavaates ja elufilosoofias. Suurte küsimustega, nagu elu mõte, moraal ja eksistents, seotud uskumused on tihti seotud religioosete veendumustega. Religioonide tundmine pakub võimalust süveneda nendesse küsimustesse ning kujundada ka enda isiklikku maailmavaadet ja eetilisi põhimõtteid.

1.2. Ainetundide jaotus

Usundiõpetus: I kooliaste, 2.klass, 1 tund

2. Ainekava

I kooliaste

Esimeses kooliastmes ei püüta veel saada süstemaatilist ülevaadet eri religioonidest, vaid aines pakutakse avastamisrõõmu erinevatest religioonidest pärit lugude, traditsioonide ja inimeste kaudu. Lapse kogemusmaailma avardamine algab talle tuttavast ja lähemast, seda järjest avardades. Ka uue õppimisel leitakse seoseid lapse igapäevase kogemuse ja väärtusmaailmaga, andes võimalust mõtiskleda enda jaoks oluliste küsimuste üle ning avastada erinevate lugude ja traditsioonide sügavamaid tähendusi. Erilist tähelepanu tuleks pöörata pühade aastaringi käsitlemisele, kus iidsetes tavades põimuvad rahvakombestik ja kristlik sisu. See lähenemine võimaldab lastel näha, kuidas erinevad kultuurilised ja usulised mõjud on omavahel põimunud.

2.1. Õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

I kooliastme lõpuks õpilane:

1) nimetab tähtsamaid rahvakalendri pühi ja selgitab nende usundilist tähendust ning kirjeldab levinumaid tähistamise traditsioone; teab oma pere traditsioone ja oskab neid teistele tutvustada;

- 2) toob näiteid religiooniga seotud esemete, tekstide, toimingute, sündmuste ja paikade kohta; toob näiteid erinevatest religioossetest traditsioonidest pärit lugude kohta;
- 3) kirjeldab näiteid tuues, kuidas erinevad inimeste uskumused, arvamused ja soovid;
- 4) selgitab oma sõnadega mõningaid õpitud väärtusi, tuues näiteid oma elust või käsitletud lugudest;
- 5) toob näiteid, mille poolest on tema eriline ning väljendab seda nii sõnaliselt kui ka loominguga;
- 6) mõistab, et on oluline oma eksimust tunnustada; oskab paluda vabandust; mõistab, et andestada on oluline;
- 7) tunneb nn kuldset reeglit ja selgitab selle järgimise olulisust, märkab kaaslaste vajadusi, püüab käituda kaaslasti arvestavalt ning oskab anda hinnangut oma tegevusele.

Pühad ja traditsioonid

Õpitulemused

Õpilane nimetab tähtsamaid rahvakalendri pühi ja selgitab nende usundilist tähendust ning kirjeldab levinumaid tähistamise traditsioone; teab oma pere traditsioone ja oskab neid teistele tutvustada.

Temaatilised rõhuasetused	Mõisted märksõnad, toetavad fookust ja mis teema	Kuidas lõimingut läbi viia
<p>Lõikustänupüha</p> <p>Oktoobri teine pühapäev (liikuv püha). Lõikustänupüha on seotud sügisandide valmimise ja saagikoristusega. Kui vilid on valmis, siis ta lõigatakse ja viiakse kuivama. Kristlikud kirikud on sel ajal kaunistatud erinevate sügisandidega ja tänatakse Jumalat heade asjade eest oma elus.</p>	<p>Lõikus- tänupüha on tänamise püha.</p>	<p>Üldpädevustest toetatakse enim suhtluspädevust, kus õpilane väljendab ennast ja oma projekti selgelt ja asjakohaselt; kultuuri- ja väärtuspädevust, kui arutletakse traditsioonide ja enda seotuse üle teiste inimeste ja loodusega ning digipädevust näituse koostamisel. Lõimingut saab läbi viia loodusõpetuse tunniga, kus tutvustatakse Eestis kasvavaid vilju. Teema haakub loodusainete I kooliastme õpitulemusega, kus õpilane tunneb oma kodukoha tuntumaid taimi, kirjeldab taimede välisehitust ja seostab neid elukeskkonnaga.</p>
<p>Hingedeaeg</p> <p>Hingedeaeg on sügisene periood Eesti rahvakalendris, tavaliselt tähistati seda oktoobris-novembris. Hingedepäev on 2. novembril.</p>	<p>Hingedeajal meenutatakse surnud esivanemaid ja lähedasi</p>	<p>Üldpädevustest toetatakse enim kultuuri- ja väärtuspädevust kui väärtustatakse oma seotust oma esivanematega ja kultuuripärandiga. Samuti toetatakse enesemääratluspädevust, kui vaadeldakse ennast oma perekonna ja varasemate põlvkondade kontekstis. Ainetevaheline lõiming toimub eelkõige keele ja kirjanduse ainevaldkonnaga, kus õpilane suunatakse mõistma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust ning mälestuste kogumine toetab</p>

		oskust kirjutada mõtestatud lauseid ja jutustada kuuldust, nähtust ning loetust.
Advent/ sünnipäev Advendiaeg kestab neli nädalat. See algab neljandal pühapäeval enne esimest jõulupüha ja siis tähistatakse pidulikult nelja advendipühapäeva	Advent on aeg, millal oodatakse jõule	Üldpädevustest toetatakse arutelu käigus enesemääratluspädevust, et laps teaks, kuidas on päritolu ja tema keskkond tema kujunemist mõjutanud. Samuti toetatakse kultuuri- ja väärtuspädevust, kui õpitakse teiste kultuuride traditsioone ning seda, et iga inimene on võrdselt väärtuslik. Juhul, kui tehakse video oma õppegrupi sünnipäevatradsiooni dest, arendatakse ka erinevaid digipädevusi. Ainetevaheline lõiming toimub inimeseõpetusega, kus toetatakse arusaama sellest, et inimesed on erinevad nii bioloogiliselt kui ka sotsiaalselt ning märkab inimeste sarnasusi ja erinevusi. Samuti toetatakse suulise eneseväljendusoskuse arendamist koostöös keele- ja kirjanduse ainevaldkonna eesmärkidega.
Jõulud Jõululaupäev on 24. detsembril, esimene jõulupüha on 25. detsembril	Jõuludel tähistavad mitmed kristlikud konfessioonid Jeesuse sünni- päeva. Maausulistele on jõulud uue aasta alguseks.	Teema käsitlemisega toetatakse kultuuri- ja väärtuspädevust ning sotsiaalset- ja kodanikupädevust. Ainetevaheline lõiming võib toimuda nii keele- ja kirjanduse ainevaldkonnaga jõulutraditsioone uurides, kunstiainetega jõulukaarte joonistades kui ka inimeseõpetusega heategevuslikku projekti tehes.
Ülestõusmispühad on liikuv püha, millele eelneb vaikne nädal. Kristlastele on see surma võitmise püha, maausulistele on munapüha elujõu tärkamise püha.	Ülestõusmis- pühadel on erinevaid nimetusi: munade- pühad, lihavõtte- pühad, paasa- pühad, kiigepühad.	Üldpädevustest toetatakse eelkõige kultuuri- ja väärtuspädevust ning sotsiaalset- ja kodanikupädevust. Ainetevaheline lõiming toimub inimeseõpetuse tunniga, kui räägitakse abi saamise ja abistamise võimalustest ning positiivsest minapildist. Samuti toimub nii koomiksi joonistamise kui ka munade värvimise puhul lõiming kunstiainetega.
Nelipühad Nelipühad on 50 päeva pärast ülestõusmispühasid. Nad on samuti liikuv püha. Maausulised tähistavad suvistepühi või kasepühi.	Nelipühadel tähistatakse kristliku kiriku sünnipäeva. Eestis nimetatakse seda ka suvisteks või kasepühadeks	Teemakäsitus toetab kultuuri- ja väärtuspädevuste omandamist läbi oma- ja teiste rahvaste maade kultuuripärandi uurimise ja väärtustamise ning ka digipädevust virtuaalse galerii loomise läbi. Ainetevaheline lõiming on inimeseõpetusega, kui otsitakse informatsiooni teabeallikatest ning samuti rahvakalendri tundmise läbi.

Valitud lugusid erinevatest religioossetest traditsioonidest

Õpitulemused

Õpilane

- toob näiteid religiooniga seotud esemete, tekstide, toimingute, sündmuste ja paikade kohta; toob näiteid erinevatest religioossetest traditsioonidest pärit lugude kohta;
- kirjeldab näiteid tuues, kuidas erinevad inimeste uskumused, arvamused ja soovid;
- mõistab, et usuvabadus on oluline inimõigus; kirjeldab näiteid tuues, kuidas erinevad inimeste uskumused;
- oskab koguda õpetaja juhendamisel teavet lihtsate intervjuude, vaatluste ja küsitluste kaudu ning teha oma tulemustest lihtsaid kokkuvõtteid.ingliskeelne

Igale teemale on hea kulutada mitu tundi, et saaks arendada üldpädevusi ja viia läbi erinevaid projekte.

Temaatilised rõhuasetused	Mõisted ja märksõnad, mis toetavad teema fookust	Kuidas lõimingut läbi viia
Mis on usund?	<p>Usund ehk religioon otsib vastuseid olulistele küsimustele</p> <p>Igal religioonil on oma õpetused, tavad ja elulaad. Sarnast usku inimesed käivad aeg-ajalt koos, et ühiselt palvetada, mediteerida või muud moodi oma usku jagada.</p> <p>Palvetamine on inimese vestlus Jumalaga, pöördumine kõrgema väe poole.</p> <p>Mediteerimine on inimese vaimselt endasse vaatamine, et saavutada vaimset tasakaalu.</p>	<p>Üldpädevustest toetatakse eelkõige kultuuri- ja väärtuspädevust läbi oma ja teiste maade religioonide tutvustamise ning sotsiaalset ja kodanikupädevust läbi ühiskondliku mitmekeskuse ja religioonide omapära tutvustamise.</p> <p>Ainetevahelist lõimingut saab teha keele- ja kirjanduse aine- valdkonnaga läbi eesmärgistatud kuulamise ja oma mõtete sõnastamise ning inimeseõpetusega läbi erinevate religioonide tutvustamise.</p>
Maausulised Maausulisi on Eestis mitu tuhat.	Maausulised hoiavad ja armastavad oma esi vanemate pärimust. Pärimus on lugu, mida inimesed on läbi aegade oma lastele edasi jutustanud. Nii on need väga vanad lood jõudnud tänapäeva inimesteni.	Üldpädevustest toetatakse kultuuri- ja väärtuspädevust ning sotsiaalset- ja kodanikupädevust läbi erinevate keskkondade reeglite ja ühiskondliku mitmekesisuse austamise. Lõimingut loodusainetega toetab metsa- istutamise projekt.

	Maausuliste püha paik on hiis. Hiis on looduslik pühapaik.	
Islam Moslemeid on maailmas rohkem kui 2 miljardit ja Eestis peaaegu 6000	Islamiuskus inimesed on moslemid. Nad kutsuvad oma jumalat Allahiks, sest Allah tähendab araabia keeles jumalat. Kõige tähtsam inimene on moslemite jaoks prohvet Muhamed, kes oli islami usu rajaja. Ta elas u 1400 aastat tagasi. Moslemite pühakoda on mošee.	Üldpädevustest toetatakse kultuuri- ja väärtuspädevust läbi teiste kultuuride ja kunsti väärtustamise. Suhtluspädevust arendatakse läbi enese tutvustamise teistele kultuuridele. Sotsiaalset- ja kodaniku- pädevust arendatakse läbi teiste kultuuride kommetega arvestamise. Ainetevaheline lõiming toimub inimeseõpetusega, kui tutvustatakse oma kodukohta ja oma kultuuri eripärasid. Kunstiainet ja matemaatikaga toimub lõiming geomeetrilist kunsti uurides ja seda joonistades.
Budism Budiste on maailmas u 500 miljonit ja Eestis 1800	Budistid usuvad, et inimesed sünnivad pärast surma uuesti maailma ja, et inimese elu eesmärk on õigesti elades pääseda taassünnist ja kannatustest. Nirvaana on teadmise, vabanemise ja õnne olek. Selle saavutanud inimene ei pea enam uuesti sündima.	Üldpädevustest toetatakse lisaks kultuuri- ja väärtuspädevusele ning sotsiaalsele- ja kodaniku- pädevusele ka enesemääratluspädevust läbi enese tugevuste ja arengukohtade analüüsi ning digipädevusi läbi veebikeskkonna kasutamise ajurünnakuks ja mandala värvimiseks.
Judaism Juute on maailmas üle 15 miljoni ja Eestis umbes 2000	Juudid usuvad ainult ühte Jumalat (nagu ka kristlased ja moslemid). Nende pühakiri on Toora, mis on osa ka kristlaste pühakirjast.	Tegevustega toetatakse lisaks kultuuri- ja väärtuspädevustele ka digipädevusi kui külastatakse virtuaalselt Jeruusalemma. Ainetevaheline lõiming toimub loodusainetega kui külastatakse virtuaalsest teist riiki. Inimeseõpetusega lõimingu raames vaadatakse erinevaid organisatsioone, mis tegelevad inimeste aitamisega.

Koos elamine

Õpitulemused

Õpilane

- selgitab igapäevaelus kehtivaid norme ja reegleid ning toob näiteid, miks neid vaja on;
- kirjeldab oma sõnadega mõningaid õpitud väärtusi (nt mis on hea ja kuri, ausus, õiglus, usaldus, tänulikkus), tuues näiteid oma elust või käsitletud lugudest;

- tunneb kuldset reeglit ja selgitab selle järgimise olulisust, märkab kaaslaste vajadusi, püüab käituda kaaslasti arvestavalt ning oskab anda hinnangut oma tegevusele;
- toob näiteid, mille poolest on tema eriline ning väljendab seda nii sõnaliselt kui ka loominguga; toob näiteid lugudest, mis räägivad elu pühadusest;
- mõistab, et on tähtis oma eksimust tunnistada; oskab paluda vabandust; mõistab, et andestada on oluline.

Igale teemale on hea kulutada mitu tundi, et saaks arendada üldpädevusi ja viia läbi erinevaid projekte.

Temaatilised rõhuasetused	Mõisted ja märksõnad, mis toetavad teema fookust	Kuidas lõimingut läbi viia
Teadus ja religioon. Maailma loomine	Usk ja teadus võivad olla sõbrad. Nad mõlemad otsivad vastuseid inimeste jaoks olulistele küsimustele	Toetatavad üldpädevused on matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus läbi erinevate tegevuste, mis uurivad, milliseid teadusharusid läheb vaja maailma mõistmiseks. Samuti toetavad antud pädevust loodushoiuga seotud tegevused. Aineteülene lõiming toimub inimese- õpetusega, kui tegeletakse erinevate elukutsete uurimisega ning loodusainetega, kui tegeletakse info otsimisega uute loomaliikide kohta ning arutlemisega selle üle, kuidas inimene on osa loodusest, sõltub sellest ja mõjutab seda.
Iga inimene on eriline	Maailmas ei ole kahte päris ühesugust inimest. Iga inimene on ainulaadne, tal on oma mõtted, välimus ja iseloom. See teebki meie maailma rikkaks.	Üldpädevustest toetatakse sotsiaalset- ja kodaniku- pädevust ning enesemääratluspädevust, kui tegeletakse enda eriliste annete otsimisega. Inspireerivad lood teadlastest toetavad matemaatika- loodusteaduste- ja tehnoloogia- alast pädevust. Lõiminguna toetavad inspireerivad lood teadlastest ja sportlastest toetavad kehalise kasvatuses ja inimeseõpetuse õppeaineid.
Südametunnistus	Igal teol on tagajärg. Südametunnistus aitab meil ära tunda, kas me käitusime õigesti või valest. Õigesti aitab elada kuldne reegel, mida leiame pisut erinevas sõnastuses, mitmetes religioonides: mida tahad, et sulle tehakse, seda tee teistele.	Üldpädevustest toetatakse sotsiaalset- ja kodaniku- pädevust ning videoprojektiga, kus on eesmärgiks oma ideid luua ja ellu viia, ka ettevõtlikkus- ja digipädevust. Aineteülene lõiming toimub keele ja kirjandusega erinevate olukordade analüüsimisel, inimeseõpetusega kiusamisega seotud teemade käsitlemisel.

Andestamine	Kõik inimesed teevad vigu. Andestamine aitab nii seda, kes vea tegi, kui ka seda, kellele ülekohut tehti ja kes saab andestada.	<p>Üldpädevustest toetatakse kõiki enesekohaseid pädevusi - suhtluspädevust läbi enda ja oma seisukohtade selgitamise; õpipädevust läbi oma tegevuste kavandamise ja analüüsimise; sotsiaalselt- ja kodaniku- pädevust läbi teiste inimeste väärtushinnangute mõistmise ja aktsepteerimise ning enesemääratlus- pädevust läbi enda käitumise ja tunnete analüüsimise erinevates olukordades.</p> <p>Ainetevaheline lõimine toimub eelkõige keele ja kirjanduse ainetega kui kirjutatakse stsenaariume rollimängudeks ning inimeseõpetusega, kus tegeletakse kehtestava käitumisega ning oma käitumise reguleerimisega.</p>
Ausus	Aus olemine tähendab tõe rääkimist. Kui inimesed on ausad, siis saab neid usaldada	Üldpädevustest toetatakse ka selles tunnis kõiki enesekohaseid pädevusi sarnaselt eelmisele tunnile ning digipädevust läbi animeeritud loo kirjutamise digikeskkonnas.